

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ
ТЕХНОЛОГІЙ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

IV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

5 – 8 жовтня 2016 р.

**ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА
ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ**

м.Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО–НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА
ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

МАТЕРІАЛИ
ІV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-
ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

5 – 8 жовтня 2016 р.

м.Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали ІV міжнародної науково-практичної конференції 5 – 8 жовтня 2016 р. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2016. – 318 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Каламан О.Б. – к.е.н., доцент, директор ННПЕіМ ім.Г.Е.Вейнштейна ОНАХТ
Редакційна колегія:

Савенко І.І. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., доц., Купріна Н.М. – к.е.н., доц., Агеева І.М. – к.е.н., доц., Рогатіна Л.П. – к.с.н., доц.

Тези доповідей додаються за оригіналами
рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за
зміст та сутність наданих матеріалів

ЗМІСТ

<p>1. АГРОПРОДОВОЛЬЧА СФЕРА ЯК ОБ'ЄКТ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ Самофатова В.А.</p> <p>2. ПРОБЛЕМИ РИНКУ НАСІННЯ ЛЬОНУ ОЛІЙНОГО Слесар Т.М.</p> <p>3. ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ Фомічова К.Б.</p> <p>4. АНАЛІЗ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ З ВИРОБНИЦТВА МІНЕРАЛЬНОЇ ВОДИ Дідух С.М., Федорова Т.С.</p> <p>5. СУЧАСНІ ІНСТРУМЕНТИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МЕРЧАНДАЙЗИНГУ В ТОРГІВЕЛЬНИХ МЕРЕЖАХ Лозовська Г.М.</p> <p>6. МЕХАНІЗМ ВЗАЄМОДІЇ МАРКЕТИНГОВИХ ТА ЛОГІСТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ Савенко І.І., Пасчина Г.П., Баратинська О.С.</p> <p>7. ЧИННИКИ ПРОДОВОЛЬЧОЇ ПРОБЛЕМИ Ткачук Т.І., Павленко Г.М.</p> <p>8. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ КОРПОРАТИВНОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ Салюк-Кравченко О.О.</p> <p>9. СМЫСЛЫ ПРИРОДОПОЛЬЗОВАНИЯ САМООРГАНИЗУЮЩИХСЯ ГРУПП ЖИТЕЛЕЙ ГОРОДА Великий П.П., Бочарова Е.В.</p>	<p>10</p> <p>16</p> <p>20</p> <p>25</p> <p>31</p> <p>34</p> <p>38</p> <p>42</p> <p>51</p>	<p>10. РИСКИ ТАНСФОРМАЦИИ СОЦИО-КЛЬТУРНОЙ СФЕРЫ РОССИЙСКОГО СЕЛА: ОПЫТ РЕГИОНАЛЬНОГО ИССЛЕДОВАНИЯ Салахутдинова Р.Р., Вологжина Е.Р.</p> <p>11. СОВРЕМЕННЫЕ РИСКИ РЕСТРУКТУРИЗАЦИИ АГРОПРОДОВОЛЬСТВЕННОЙ СФЕРЫ: ОТ ГЛОБАЛЬНОГО К ЛОКАЛЬНОМУ Нечипоренко О. В.</p> <p>12. ФАКТОРИ РОЗВИТКУ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В АПК Гамма Т.М.</p> <p>13. ПРОДОВОЛЬСТВЕННАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ УКРАИНЫ, МИНИМИЗАЦИЯ УГРОЗ Руммо В.В.</p> <p>14. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ І ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ Басюркіна Н.Й.</p> <p>15. ДІАГНОСТИКА ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА МОЛОКОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ Дідух С.М., Мініна В.О.</p> <p>16. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ БІЗНЕС В УКРАЇНІ Крупіна С.В.</p> <p>17. ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТУВАННЯ В ХАРЧОВУ ПРОМИСЛОВІСТЬ УКРАЇНИ Тарасова О. В.</p> <p>18. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА Бровкіна Ю.О.</p> <p>19. АНАЛІЗ СТАНУ ТА ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ М'ЯСОПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ Ощепков О.П., Магденко С.О.</p>	<p>59</p> <p>66</p> <p>72</p> <p>75</p> <p>85</p> <p>92</p> <p>102</p> <p>110</p> <p>116</p> <p>119</p>
--	---	--	---

<http://koloro.ua/blog/issledovaniya/analiz-ryinka-molochnoy-produktsii-ukrainyi-2015-2016.html>

12. Бутенко М. І. Моніторинг розвитку ринку молока та молочних продуктів України / Спілка молочних підприємств України. За ред. М.І.Бутенко–Вв.-К.-100с.

13. Дані звітності ПАТ "Яготинський маслозавод" [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://smida.gov.ua/db/emitent/report/year/xml/show/64433>

14. Дані звітності ПАТ "Комбінат "Придніпровський" [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://smida.gov.ua/db/emitent/year/xml/showform/72679/169/templ>

15. Дані звітності ПАТ "Тернопільський молокозавод" [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://smida.gov.ua/db/emitent/year/xml/showform/72513>

16. Дані звітності ПАТ "Кременчуцький міськмолзавод" [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://smida.gov.ua/db/emitent/year/xml/showform/72112>

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ БІЗНЕС В УКРАЇНІ

Крупіна С.В., к.е.н., доцент

Одеська національна академія харчових технологій

Протягом всієї історії людства знання були важливим фактором його інтелектуально-розумового та економічного розвитку. Світова економіка ХХІ ст. характеризується кардинальними змінами, основними акцентами яких є прискорений інноваційний розвиток, перехід до економіки, що базується на знаннях. В основі якої лежать інтелектуальні ресурси, інтелектуальний капітал, наука, трансферт результатів інтелектуальної діяльності в виробництво.

Економіка як наука все менше вивчає відносини між людьми в процесі виробництва і споживання матеріальних товарів, стаючи економікою інтелектуального бізнесу, в основі якого – комерціалізація інтелектуальних продуктів. В науці управління відбуваються зміни, основою стають процеси, що мають пряме відношення до знань: інноваційний процес, зберігання знань в електронних базах даних та їх подальше використання, обмін знаннями, освіта, навчання персоналу, формування бренду та іміджу компанії. На сьогодні зростає інтерес до проблеми оцінки інтелектуального капіталу, тому що він стає все більш вагомим ресурсом у формуванні конкурентоспроможності сучасного підприємства.

Аналіз досліджень та публікацій останніх років показав, що дослідження процесу відносин у системі «освіта – наука – бізнес» стало привабливим для багатьох вчених, зокрема, П.С. Бабія, М.П. Бутка, В.М. Гейця, О.С. Марченко, Л.І. Федулової, А.А. Чухна, А. Брукінга, П. Друкера, М.Ф. Рубінштейна, ін., але існує ще багато проблем, які мають бути вирішені у науковій діяльності в Україні у сфері інтелектуального розвитку держави та комерціалізації інтелектуальних продуктів.

Ринок знань поступово починає грати головну роль, випереджаючи у розвитку ринок матеріальних товарів. Товаром в інтелектуальному бізнесі є ідеї, знання, навички, досвід, створення і розвиток яких вимагає великої інтелектуальної праці. Необхідно з одного боку постійно вчитися і розвиватися, удосконалювати свої знання, з іншого боку - використати все це на практиці, аналізувати та прогнозувати подальший розвиток. Реалізація будь-якого бізнесу вимагає наявності двох складових: ідеї та

праці. Інтелектуальний бізнес полягає в реалізації ідеї у життя за допомогою інтелектуальної діяльності, фізичної праці та комерціалізації інтелектуальних продуктів. Інтелектуальний бізнес - це велика розумова та фізична праця. З одного боку, потрібно безперервно вчитися та працювати з науковою літературою, з іншого боку, аналізувати, обробляти інформацію, застосовувати її на практиці й удосконалювати. Будь-яка ідея - це дія розуму, чуттєвий образ. Якщо у думок продавця є покупець, то це інтелектуальний бізнес.

Інтелектуальний бізнес, як і будь-який інший, передбачає наявність конкурентоспроможної пропозиції. Ідею потрібно оформити і упакувати, знайти покупця і вигідно продати. Ідея повинна мати конкурентні переваги. Результатом інтелектуального бізнесу є конкурентоспроможна інноваційна продукція, тобто ідея, яку треба створити, запустити на ринок та комерціалізувати. А покупець оцінить її ефективність і потрібність. Якщо ідеї не приносять прибутку, то це не бізнес, а хобі. Необхідно мати чітке уявлення, що є продуктом інтелектуального бізнесу, який будуть оплачувати покупці. Інтелектуальний бізнес це особливий тип бізнесу, який здійснюється інтелектуалами, що створюють інтелектуальні продукти, мету діяльності яких визначають в більшій мірі метою самореалізації та духовно-моральними орієнтирами, ніж економічними вигодами.

Інтелектуальними підприємцями є, перш за все, дослідники та науковці, викладачі та інші фахівці, які працюють у сфері освіти або науки та займаються комерціалізацією власних ідей і розробок. В Україні виділяють наступні види інтелектуального бізнесу:

- бізнес в науково-технічній сфері: в сфері НДДКР, інжинірингу, розробки програмного забезпечення або високотехнологічне підприємництво;
- бізнес в креативній сфері: творчість, малювання, шоу-бізнес, інші види мистецтва, реклама, дизайн;
- бізнес в сфері управління (консалтинг): управлінські та маркетингові послуги, підбір персоналу, аудит та ін.;
- бізнес в сфері надання інформаційних послуг у вигляді звітів, оглядів, баз даних, рейтингові агентства;
- бізнес в сфері освіти і підготовки кадрів та ін.

Інтелектуалізація бізнесу виражається в наступних напрямках:

- зростання ролі нематеріальних активів, особливо інтелектуальних, в формуванні конкурентоспроможності підприємств;
- зміні продукту праці: від матеріального до інтелектуального;
- зміні типу підприємництва - від виробничого до інтелектуального бізнесу, що характеризується зростанням рівня освіченості, духовності, соціальної орієнтації підприємницької діяльності.

Інтелектуалізація бізнесу створює умови для зростання ролі освіти як основи формування і розвитку інтелектуальних ресурсів, створення і трансферту нових знань в економіку країни. Система освіти з кожним роком стає ближче до бізнесу, інтегрується з ним, що сприяє більш ефективному обміну ідеями, знаннями, впровадженням більш досконалих наукових методів виробництва, зростанням освіченості і духовності підприємництва, що змушує виконувати інтереси суспільства, а не тільки особисту вигоду.

Система інтелектуального бізнесу України може бути представлена у вигляді сукупності інститутів:

виробництва, розповсюдження, обміну і використання знань на трьох рівнях економічної системи:

1. мікрорівень - складається з відокремлених економічних агентів нової економіки (новатори, університети, НДІ, венчурні компанії, дослідники та винахідники, що працюють самі, інноваційні менеджери, посередницькі організації, що з'єднують виробників знань та ідей з їх споживачами, юридичні фірми, що здійснюють процес оформлення та передачі інтелектуальної власності на усіх стадіях її формування та ін.;

2. мезорівень - включає такі інститути інтелектуального бізнесу, які мають істотний вплив на розвиток економіки регіону або галузі (відділення НАН, бізнес-інкубатори, регіональні інвестиційні фонди, центри перекваліфікації кадрів та ін.).

3. макрорівень - представлений макроекономічними інститутами інтелектуального бізнесу (інвестиційний фонд України; державний фонд сприяння розвитку малих форм підприємництва в науково-технічній сфері та ін.).

Основними суб'єктами інтелектуального бізнесу є освітні установи, наукові організації, інноваційні підприємства, що виробляють ідеї, знання, технології, винаходи та інші досягнення науки і техніки.

Об'єктами інтелектуального бізнесу є інтелектуальні продукти, правовий захист яких перетворює їх у інтелектуальну власність. Створення та ефективне просування інтелектуальних продуктів та інтелектуальної власності на ринок передбачає взаємодію наступних інфраструктурних сфер (рис. 1).

Реальність, адекватність і ефективність інтелектуальної складової економіки України

проявляється на ринку інтелектуальної власності, як складової інноваційного розвитку країни. Формування цього ринку є об'єктивним необхідним процесом, обумовленим загальносвітовими тенденціями і тим, що відбувається через створення, правове регулювання, кадрове забезпечення, оцінку, фінансову підтримку і страхування сфери інтелектуальних продуктів та інтелектуальної власності.

Рис. 1 – Основні компоненти ринку об'єктів інтелектуальної власності

Ринок інтелектуальної власності тісно пов'язаний з іншими товарними ринками і є невід'ємною складовою світового ринку в цілому. У разі продажу результатів творчої діяльності часто на комерційній основі надаються додаткові послуги для ефективного виконання угоди: технічні, комерційні, фінансові, управлінські та інші послуги. Слід

зазначити, що часто продаж прав на використання об'єктів інтелектуальної діяльності тягне поставки машин і устаткування в розрізненому або комплектнім вигляді. У загальній структурі продажу послуг на світовому ринку відзначається прискорене зростання торгівлі саме об'єктами інтелектуальної власності, де щорічні темпи приросту становлять близько 10%.

Основними особливостями ринку об'єктів інтелектуальної власності є:

- порівняно новий і швидко зростаючий ринок;
- малоеластичний ринок, тобто ринок продукції, яка, як правило, не має аналогів;
- висока ступінь невизначеності;
- монопольний ринок - ринок продавця, а не покупця, що характеризує особливості визначення ціни на інтелектуальні продукти;
- товар ринку – об'єкт інтелектуальної власності має обмежений характер своєї товарної форми, так як його перетворюють в товар не відразу, а тільки тоді, коли виявляється його прикладне комерційне значення;
- об'єкт інтелектуальної власності може багаторазово використовуватися;
- реалізація результатів інтелектуальної діяльності вимагає попереднього маркетингового дослідження;
- ринок об'єктів інтелектуальної власності полягає не тільки в продукції, а й в сукупності організацій, фахівців, що створюють об'єкти інтелектуальної власності і здійснюють інноваційну діяльність;
- реалізовувати можна не окрема нововведення, а комплекс робіт на підготовку кадрів, координацію робіт, зв'язаних з нововведеннями;
- висока ступінь ризику, що вимагає розвитку сфери страхування об'єктів інтелектуальної власності;

- отримання високої норми прибутку в разі вдалої реалізації об'єктів інтелектуальної власності;
- зацікавленість продавця в тому, щоб покупець зміг відтворити куплені об'єкти інтелектуальної власності, доопрацювати їх до стадії практичного і успішного використання на ринку.

Аналіз інформації Державної служби статистики України [5], показав, що за останні роки підвищується інноваційна активність українських підприємств: загальна сума витрат на інноваційну діяльність зростає на 6117,8 млн. грн. у 2015 р. порівняно з 2014 р., з них збільшилися витрати на дослідження на 284,9 млн. грн., на внутрішні НДР на 612,6 млн. грн., на придбання інших зовнішніх знань і програмного забезпечення в 2 рази. Основними джерелами фінансування інноваційної діяльності є власні кошти підприємств.

З метою зростання попиту виробництва та бізнесу на результати інтелектуальної праці та наукових досліджень і розробок необхідно будувати систему співпраці установ освіти, науки, науково-технічної, дослідно-конструкторської діяльності та представників реального сектору економіки, що в майбутньому підвищить інноваційну активність підприємств України.

Важливо створити умови та забезпечити реалізацію формування та подальшого розвитку прозорого економіко-правового середовища нового виду бізнесу – інтелектуального. Все це потребує системної та комплексної роботи, що передбачає чітке визначення напрямів, факторів і засобів активізації та спрямування роботи у необхідному напрямку сучасної форми бізнесу за участі інтелекту, ідей та науки.

Література

1. Бабій П. С. Соціальна відповідальність інтелектуального бізнесу / П. С. Бабій, С.В.Бабій. – Режим доступу: <http://nauka.zinet.info/24/babiy.php>.
2. «Розвиток підприємництва в промисловості України: монографія / Барабаш О.О., Бережна Т.Ф., Бутенко А. І. та ін. – Під ред. акад. Б. В. Буркинського. – Одеса: ПРРЕД НАН України, 2010. – 492 с.
3. Интеллектуальный бизнес: конспект лекций для студентов, обучающихся по специальности 8.03050401, 7.03050401 – Экономика предприятия / Нар. укр. акад., [каф. економіки підприємства; авт.-сост. Г. Б.Тимохова.]. – Харьков: Изд-во НУА, 2015. – 80 с.
4. Лазарева Є.В. Інтелектуальна власність. Учебний посібник для студентів економічних спеціальностей всіх форм н-я / Є.В.Лазарева-Одеса:ОНПУ, 2015.-186с.
5. Державна служба статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТУВАННЯ В ХАРЧОВУ ПРОМИСЛОВІСТЬ УКРАЇНИ

Тарасова О. В., к.е.н., доцент

Одеська національна академія харчових технологій

Питання інвестування належать до одних з найважливіших, від яких залежить функціонування й розвиток харчової промисловості в умовах ринкової економіки. Економічний розвиток будь-якої країни значною мірою обумовлений рівнем інвестиційної діяльності. В умовах сучасної глобальної інтеграції національна економіка відчуває гострий дефіцит інвестиційних ресурсів. Але іноземний інвестор не бажає вкладати свої гроші в розвиток української

економіки. Відтак, уряд повинен реалізувати систему заходів, пов'язаних зі створенням сприятливого інвестиційного клімату для національних й іноземних інвесторів. Метою даної роботи є аналіз проблеми інвестування в харчову промисловість України, а також висвітлення пропозицій для розв'язання цієї проблеми.

Практика свідчить: найбільш ефективні напрямки капіталовкладень у харчовій промисловості - реконструкція й технічне переоснащення виробництва. Це дає змогу в коротші строки, з меншими затратами, ніж при новому будівництві, оновлювати матеріально-технічну базу, освоювати нові потужності.

Технічне переоснащення підприємств передбачає встановлення нових машин і устаткування на діючих площах, впровадження автоматизованих систем управління і контролю, сучасних методів управління виробництвом, модернізацію і технічне переоснащення природоохоронних об'єктів, опалювальних і вентиляційних систем, підключення до централізованих джерел тепло- й електропостачання. Його слід здійснювати за проектами й кошторисами на окремі об'єкти або види робіт, які розробляють на основі єдиного техніко-економічного обґрунтування і згідно з планом підвищення техніко-економічного рівня галузі.

Щодо розширення діючих підприємств, то воно передбачає будівництво нових і збільшення потужностей діючих об'єктів на існуючих або прилеглих до них територіях. Реконструкція діючих підприємств зумовлює перебудову, пов'язану з удосконаленням виробництва і підвищенням його техніко-економічного рівня на основі науково-технічного прогресу. Реконструкція потребує